

Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Székesfehérvár Zichy liget 10. 8000	ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	14/178-0/2016	
Érkezett:	2016 FEBR 01.	
Példány:	3	Kezelőiroda:
Melléklet:	1 + mlr a.	1
Budapest, Donáti u. 35-45. 1015		

SZÉKESFEHÉRVÁRI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
ÜGYSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
postán, gyűjtőládába, személyesen, faxon, e-mailen	
ÉRK.:	2016 JAN. 25 83.
PÉLDÁNY:	FELZET:
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
ÜGYSZÁM	
ÜTOIRATON: 1.M.902/2007/99.	

r é s z é r e

Ügyszámok:

Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság: 1.M.902/2007., 1.M.286/2015.

Székesfehérvári Törvényszék: 3.Mf.21.723/2013.

Kúria részítélet: Mfv.I.10.638/2014.

Tárgy: alkotmányjogi panasz benyújtása

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Kovács József

I. rendű, illetve

II. rendű

Felperesek – mellékelten csatolt – meghatalmazással igazolt jogi képviselőjeként eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § a) és b) pontja alapján a törvényes határidőn belül

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Mfv.I.10.638/2014/5. számú részítéletét semmisítse meg, mivel a bíróság döntése sérti az Alaptörvény XIII. cikkét és 28. cikkét, továbbá a XXVIII. cikket az alábbiak szerint.

Nyilatkozom, hogy ügyfeleim a fenti eljárásban felperesek, ez alapozza meg érintettségüket.

Nyilatkozom, hogy ügyfeleim a részítélet vonatkozásában jogorvoslati jogukat kimerítették, ill. jogorvoslati lehetőséget nem biztosítottak a számukra. Felülvizsgálat és perújítás nincs folyamatban.

Nyilatkozom, hogy ügyfeleim hozzájárulnak adataik nyilvános kezeléséhez, illetve az indítvány nyilvánosságra hozatalához.

Nyilatkozom, hogy a Kúria Mfv.I.10.638/2014/5. számú részítéletét **2015. november 26-án** vettem át, melyet a határozaton szereplő érkeztető bélyegzővel igazolok.

INDOKOLÁS

I. A bíróságok által megállapított tényállás

I.r. felperes 1997. májusától létesített határozatlan idejű munkaviszonyt az alperesnél, majd 2004. augusztusától az [REDAKT] oroszországi gyárában dolgozott. A II.r. felperes 2005. szeptember 21-én kötött határozott időre 2006. szeptember 30-áig szóló munkaszerződést az alperessel, amely 2006. október 1-jétől határozatlan idejűre módosult. 2005. november 14-étől szintén az [REDAKT] oroszországi gyárában végzett munkát. Az alperes az I.r. felperes munkaviszonyát 2007. november 23-án, a II.r. felperesét 2007. november 26-án szüntette meg rendkívüli felmondással. Az Oroszországban dolgozó munkavállalóknak 2005. novemberéig ún. charter járatokkal volt biztosítva a hétvégi haza-, és kiutazás. Ezt követően heti rendszerességgel számolva a Lufthansa légitársaság tarifája alapján negyedévenkénti egyösszegű juttatás (lump sum allowance) kifizetése lett meghatározva, felbruttósítva. Alperes a juttatást a munkabérral együtt utalta az érintett munkavállalóknak. A bérjegyzéken a kifizetést „jutalom II.” illetve „bérkiegészítés külföldi munkavégzésre” címen tüntette fel. A munkavállalóknak bizonylatokkal elszámolniuk nem kellett. Amennyiben a hétvégén nem utaztak haza, e költségtérítés terhére fizették a kint tartózkodásuk esetleges költségeit. A juttatás (repülőjegy térítés) fel nem használt összegével a munkavállalók maguk rendelkeztek, az (az alperes által is ismert) jelentős megtakarításként jelentkezett.

Felperesek a munkaviszonyuk megszüntetésének jogellenességének megállapítása és ahhoz fűződő anyagi igényeik, valamint a jogviszonyból származó egyéb követeléseik érvényesítése végett terjesztették elő keresetlevelüket a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság 1.M.902/2007/12. sz. közbenső ítéletével a munkaviszony jogellenes megszüntetését megállapította. Az ítéletet a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.675/2009/6. sz. közbenső ítéletével helybenhagyta. A munkaügyi bíróság előtt a per a jogellenes munkaviszony megszüntetésre alapított anyagi igények, valamint egyéb követelések vonatkozásában folytatódott.

A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.902/2007/84. számú részítéletével megállapította, hogy az átlagkereset számítása során nem vehető figyelembe a repülőjegy térítés (jutalom II.), az adóköteles napidíj összege, a II.r. felperes esetében az egyéb adóköteles utazási költség összege. Az elsőfokú bíróság az I.r. felperes bruttó havi átlagkeresetét 850.128 forinttal,

a II.r. felperesét 569.023 forinttal számolva kötelezte részítéletével az alperest a felperesek javára végkielégítés és felmentési időre járó bér megfizetésére.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.21.123/2013/20. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet fellebbezett részében helybenhagyta.

Az ítélet ellen a felperesek felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, felülvizsgálati kérelmükben a jogerős részítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan új határozat meghozatalával kérték az alperes végkielégítés és felmentési időre járó átlagkereset keresetben foglalt összegű megfizetésére kötelezését, valamint az alperes azon kereseti kérelmeknek megfelelő marasztalását, amelyek esetében az átlagkereset összege előkérdésnek minősül. Hivatkozásuk szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 1. §-át, 3. § (2), (3), (5) bekezdését, 8. § (4) és (5) bekezdését, 80. § (2) bekezdését, 114. §-át, 117. § (1) és (2) bekezdés b) pontját, 141. § (2) és (6) bekezdését, 163. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, a 195. § (7) bekezdését, 196. § (1) és (2) bekezdését, 206. § (1) és (2) bekezdését, 213. § (1) és (2) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 239. §-át, 252. § (2) és (3) bekezdését, 253. § (1) és (3) bekezdését, az Mt. 76. § (2) bekezdését, 83/A. § (3) és (4) bekezdését, 100. § (6) bekezdését, 143. §-át, 147. § (5) bekezdését, és a 160. §-át.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet elutasította.

II. Tulajdonhoz való jog sérelme (Alaptörvény XIII. Cikk)

A felperesek a per során több esetben kifejtették azt, hogy a felek szóbeli megállapodása alapján, amellyel, hogy a repülőjegy-térítés juttatás a hazautazás költségeit fedezte, a napidíj a kint tartózkodás költségeihez járult hozzá, a két juttatás a túlmunkát volt hivatott ellensúlyozni, továbbá ösztönzésként szánta a munkáltató annak érdekében, hogy a családjuktól távol dolgozó munkavállalók a munkaviszonyt fenntartsák, és munkájukat lelkiismeretesen lássák el. A hivatkozott két juttatásra (is) a felek bérként tekintettek, hiszen tényekkel igazoltan a szabadság, betegség idejére is megkapták, elszámolni a felhasználásról soha nem kellett, a munkaviszonyok fennállta alatt alperes is kifejezetten bérjellegű juttatásnak nevezte.

Az Alaptörvény M) Cikk (1) bekezdése alapján a magyar gazdaság két pilléren nyugszik: az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán. Az értékteremtő munka szoros összefüggést mutat az ember méltóságával is, hiszen a Nemzeti hitvallás értelmében: „minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.” A munka ellentételezésésként kapott munkabér, mely a munkát végző vagyont gyarapítja, egyértelműen a tulajdon védelmét élvezzi.

Az Alkotmánybíróság szerint az Alaptörvény a tulajdonhoz való jogot az egyéni cselekvési autonómia hagyományos alapjaként részesíti védelemben (64/1993 (XII.22.) AB határozat). Ez a tulajdonvédelem pedig a saját vagyonnal és az értékteremtő munkával áll összefüggésben (43/1995. (VI. 30.) AB határozat).

Jogellenes felmondás esetén a régi Mt. 100. § (5) bekezdése értelmében a munkavállalót a felmentési időre járó átlagkeresete és a rendes felmondás esetén járó végkielégítés is megilleti. Az ekként kapott **járandóságra tehát ugyanúgy kell tekinteni, mintha a munkavállaló azt értékteremtő munkája ellentételezéseként kapta volna**, hiszen a jogellenes felmondás szankciójaként előírt, munkáltatót terhelő kifizetési kötelezettség alapja az a jogi fikció, hogy a munkaviszony jogellenes megszűnésének jogerős ítélettel történt megállapításáig a munkaviszony fennállt, és ezen az alapon ugyanolyan helyzetbe kell hozni a munkavállalót, mintha a munkáját elvégezte volna ebben az időszakban. Erre figyelemmel meggyőződésem szerint a felmondási időre járó átlagkeresetet és a végkielégítést ugyanolyan alapjogi tulajdonvédelem illeti meg, mint a munkavállaló birtokába került korábbi munkabért, mellyel vagyona kézzelfoghatóan gyarapodott.

Azzal, hogy a Kúria Mfv.I.10.638/2014/5. számú részítéletében a repülőjegy-térítés és napidíj összegét nem tekintette munkabéremnek, lényegesen csökkentette felpereseknek a felmentési időre járó átlagkeresetét, azaz tulajdonjoguk sérelmét okozta. **A tulajdonhoz való jog sérelmének alapja, hogy felperesek értékteremtő munkájával megszerzett tulajdon fogalmát a Kúria szűkítette**, hiszen a felperesek által munkaviszonyuk fennállása alatt ténylegesen kézhez kapott, és az Alperes által munkabérként fizetett, adózott és járulékozott, valamint munkabérként számfejtett és a bérlapokon akként nyilvántartott összegnek csupán egy részét tekintette munkabérnek (mint az értékteremtő munka ellentételezését), más részét pedig költségtérítést vette figyelembe. Ennek megfelelően a felmondási időre felpereseket megillető tulajdonszerzés sem lehet teljes, mely tény egyértelműen a tulajdonhoz való jog sérelmét vonja maga után.

A tulajdonhoz való jog sérelmét jelenti az, hogy habár éppen a per Alperese nyilatkozta azt, hogy a charter járatot nem ő szervezte, nem ő fizette és nem ő üzemeltette, mégis elvonta a Felperesek munkabérrel kapcsolatos jogát a Kúria akkor, amikor a charterjárat költsége „helyébe” lépő, kifizetésének módját tekintve a formál logikának teljességgel ellentmondó másik költségtérítés miatt nem ítélte meg a végkielégítés és a felmentési időre járó átlagkereset részeként a repülőjegy térítést, pedig:

- az az alperesnél egy addig *nem létező (nála fel nem merült)* költség „helyére lépett”(?!),
- annak nem fizetését cégcsoport szintű igazgatók méltánytalan diszprofit okozásnak tekintették
- alperes számos esetben kifejezetten kinyilatkozta a jelentős megtakarítás lehetőségét
- az alperes által csatolt szabályzat és tanú nyilatkozat szerint bizonyos dolgozóknak az a charter járat előtt és mellett is járt.
- a II rendű Felperes majd egy évvel I. rendű Felperes után kapott Jutalom2 címen juttatást, amit Alperes a II. fokú eljárás során a juttatás expat státuszhoz való kötöttséggel indokolt, ami szintén arra utal, hogy semmi köze ezen juttatásnak a charter járatához.

III. Alaptörvény ellenes értelmezés, és tisztességes eljárás sérelme (28. és XXVIII. Cikk)

Az Alaptörvény 28. cikke értelmében: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

E rendelkezés kifejezetten előírja a jogszabályok céljának, az ésszerűség követelményének figyelembe vételét a jogszabályok értelmezése során. A józan észnek megfelelő bírói jogértelmezés kötelezettsége tehát az Alaptörvényből fakad. E követelmény azt is megköveteli, hogy a bírói döntés indoklása következetes és logikus legyen.

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk. (1) bekezdése értelmében: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság **tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.**”

A régi Mt. a munkabér fogalmát expressis verbis nem tartalmazta. A kommentár értelmében azonban: „A munkabér fogalmát, összetevőit a Munka tv. nem határozza meg, azt esetenként lehet eldönteni, hogy a kifizetett összeg munkabérnek minősül-e vagy sem, ennek megítélésakor a juttatás tényleges tartalmának van jelentősége (értékelni kell, mire tekintettel, milyen időszakra fizették, pl. költségtérítésről utóbb kiderülhet, hogy a munkabér részének tekintendő)”.

A sérelmezett Kúriai részítélet 15. oldalán a Kúria kifejti, hogy a felperesek átlagkeresetének mértékét nem az általuk vagy a munkáltató, illetve jogszabályok által az adott külföldi munkavégzésre vonatkozóan alkalmazott szóhasználat határozza meg, hanem a vitatott juttatások rendeltetése. Tette mindezt azzal egyidejűleg, hogy repülőjegy-térítés és napidíj összegének bérjellegének elismerését azon az alapon utasított el a Kúria, hogy nem értett egyet azon magánokiratokkal (bérlapok, jövedelemigazolások, adóbevallások) és tanúvallomásokkal alátámasztott – felperesi következetes állítással, mely szerint e juttatások a túlmunka, stb. ellentételezésül szolgáltak, és pont emiatt lettek így számfejtve és a magánokiratokban bemutatva. Ezen szűkítő értelmezés, melyet valamennyi, a bíróság számára rendelkezésre álló bizonyíték ellenére használt a Kúria, meggyőződésem szerint sérti az ésszerű jogértelmezés követelményét.

Ugyancsak sérti az ésszerű jogértelmezés követelményét a kúriai részítélet 18. oldalának alulról 3. bekezdésének utolsó sora: „a bérjegyzékeken történő (valótlan) elnevezés folytán ezért nincs döntő jelentősége annak, hogy a per előtt és a per kezdeti szakaszában az alperes, valamint a tanúk a repülőjegy-térítés és a napidíj vonatkozásában bérre utaló nyilatkozatot tettek.”

Ez a Pp. bizonyítékok értelmezésére vonatkozó szabályainak Alaptörvény 28. és XXVIII. cikkét megsértő alkalmazása.

A Kúria részítélete számos helyen önellentmondó indokolást tartalmaz, másrészt megállapításai nem állnak összhangban az eljárás anyagával.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírói eljáráshoz való jog magában foglalja a bíróság indokolási kötelezettségét is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti. A bíróságnak a döntése indokairól az eljárási törvénynek megfelelően számot kell adnia. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye megköveteli a bíróságtól, hogy döntését ésszerű indokokra alapozza és ezen indokokról a döntés indokolásában logikusan, egyértelműen számot adjon. A sérelmezett Kúriai részítélet (és az azt megelőző törvényszéki részítélet) ezen alkotmányos követelményeknek nem felel meg, hiszen a részletes fellebbezés és felülvizsgálati kérelemben foglalt érvek túlnyomó részét nem válaszolták meg, vagy csak önellentmondó vagy körbeforgó érvelésű választ adtak.

Megjegyzendő továbbá, hogy a magyar bírói gyakorlatban példátlan az, hogy az ítéletek a juttatások nettó tartalmára hivatkoznak. Egy munkavállaló nettó jövedelme rengeteg körülménytől függ. A töretlen bírói gyakorlat a számfejtett összegeket veszik alapul, márpedig devizanapidíj címen Alperes a Felpereseknek 10\$ adómentes és 103\$ adókötelesapidíjat számfejtett. Amennyiben a bíróság azt állapította meg, hogy a Felperesek napi szükségletét 60\$ fedezte, úgy azt is meg kellett volna állapítania, hogy a devizanapidíjból napi 53\$ olyan jövedelmük keletkezett, ami nem tekinthető költségnek. A bíróság megállapította, hogy egy elkölthető repülőjegy ára 1531\$, Alperes költségtérítés címén 3554\$-t számfejtett, így a Felpereseknek a bírósági megállapítás szerint 2023\$, a költségtérítésen felül számfejtett munkabérük volt, amit szintén az átlagkereset részeként kellett volna figyelembe venni, pontosan a bírósági érvelés szerint. Azaz a Kúria ítélete e ponton is olyannyira logikátlan és önellentmondó, hogy alkotmányellenesen ésszerűtlen és tisztességtelen.

Budapest, 2016. január 23.

Tisztelettel:

Kovács József

és